

Kiedy należy udać się z dzieckiem do logopedy?

Mowa jest głównym środkiem porozumiewania się ludzi, a prawidłowy jej rozwój stanowi podstawę kształtowania się osobowości dziecka. Rodzice często zastanawiają się, czy ich dziecko mówi poprawnie, czy też rozwój mowy jest opóźniony lub zaburzony.

Co powinni wiedzieć rodzice, aby w porę zapewnić dziecku właściwą pomoc ? Kiedy należy udać się z dzieckiem do logopedy?

- Jeśli podczas artykulacji głosek **s, z, c, dz, sz, ź, cz, dź, t, d, n** dziecko wsuwa język między zęby lub ociera nim o wargę. W każdym wieku jest to wada, z której się nie wyrasta. Im dłużej zwlekamy, tym bardziej wada się utrwala.
- Jeśli dziecko nawykowo mówi przez nos.
- Dostrzegamy zmiany anatomiczne w budowie narządów mowy lub mamy wątpliwość czy dziecko dobrze słyszy.
- Po ukończeniu 4 roku życia dziecko:
 - Wymawia głoski **s, z, c, dz** jak **ś, ź, ć, dź**
 - Zmienia głoski dźwięczne na bezdźwięczne, np. **b** na **p** /bal = pal/, **d** na **t** /dom = tom/, **g** na **k** /guma = kuma/, **w** na **f** /wata = fata/.
 - Myli głoski dźwiękopodobne, np. **c – s** /cuma = suma/, **cz – sz** /czapka = szapka/ i inne.
- Zniekształca, zastępuje głoski innymi nie znanymi w języku polskim, np. gardłowo wymawia głoskę **r**.
- Nasila się problem rozwojowej niepełności mówienia /zacinanie, powtarzanie sylab/.
- Rozwój mowy dziecka jest opóźniony w stosunku do rówieśników. Ustalenie przyczyn pozwala na trafne zdiagnozowanie opóźnienia i opracowanie odpowiedniego programu terapeutycznego.

Co robić by moje dziecko poprawnie mówiło - rady logopedy dla rodziców -

W rozwoju mowy ogromną rolę spełnia środowisko, w jakim dziecko się wychowuje. Optymalne warunki dla prawidłowego rozwoju mowy rodzice mogą zapewnić dziecku już od momentu jego narodzin, gdyż są osobami przebywającymi z dzieckiem najdłużej.

Co powinni robić rodzice, aby wspomagać rozwój mowy dziecka?

- ❖ Mówić już od pierwszych chwil jego życia, dużo, spokojnie i niezbyt głośno. Należy unikać języka dziecinnego, tzw. spieszczania. Budować wypowiedzi poprawne językowo.
- ❖ Karmienie piersią zapewni dziecku prawidłowy rozwój aparatu artykulacyjnego.
- ❖ Mówić do dziecka tak, by widziało twarz mówiącego. To da mu okazję do obserwowania pracy artykulatorów.
- ❖ Komentować dziecku co przy nim robimy, co się wokół niego dzieje. Niech mowa towarzyszy spacerom, zakupom, pracom domowym, zabawom.
- ❖ Opowiadać i czytać bajki, wierszyki.
- ❖ Uczyć krótkich wierszy na pamięć, śpiewać z dzieckiem.

- ❖ Oglądać obrazki w książce – nazywać przedmioty, opisywać sytuacje prostymi zdaniami, zachęcać do wypowiedzi na temat obrazka.
- ❖ Prowadzić zabawy dźwiękonaśladowcze i językowe.
- ❖ Wspólne oglądać telewizję, wybierać programy właściwe dla wieku dziecka, komentować pojawiające się na ekranie wydarzenia.
- ❖ Zachęcać do mówienia, chwalić za każdy przejaw aktywności werbalnej.
- ❖ Słuchać uważnie wypowiedzi, zadawać dodatkowe pytania, rozszerzać jego wypowiedź.
- ❖ Uczyć od najmłodszych lat dbałości o higienę jamy ustnej. Pamiętajmy, aby dziecko nauczyło się gryźć i żuć.
- ❖ Zwracać uwagę, aby dziecko oddychało nosem. W przypadku, gdy oddycha ustami, prosić o pomoc pediatrę o ustalenie przyczyny.
- ❖ Zapewnić pomoc specjalistyczną w przypadku:
 - ✓ częstych chorób uszu /nie leczone mogą powodować niedosłuch/,
 - ✓ nieprawidłowej budowy narządów mowy /rozszczep warg i podniebienia, wady zgryzu/.
- ❖ Jeśli dziecko osiągnęło już wiek, w którym powinno już daną głoskę wymawiać, a nie robi tego skontaktować się z logopedą.

Tego robić nie wolno

- ❖ Gasić naturalnej skłonności dziecka do mówienia obojętnością, niemiłą uwagą.
- ❖ Żądać, by dziecko kilkakrotnie powtarzało źle wypowiedziane słowo, zawstydząć, karać za wadliwą wymowę. Hamuje to chęć do mówienia, a w konsekwencji dalszy rozwój mowy.
- ❖ Zmuszać dziecka leworęcznego do posługiwania się ręką prawą w okresie kształtowania się mowy. Naruszanie w tym okresie naturalnego rozwoju sprawności ruchowej zaburza funkcjonowanie mechanizmu mowy. Prowadzi to często do zaburzeń mowy, a w szczególności do jąkania.
- ❖ Wymagać zbyt wczesnego wymawiania poszczególnych głosek. Dziecko nie przygotowane pod względem sprawności narządów artykulacyjnych, niedostatecznie różnicujące słuchowo dźwięki mowy, a zmuszane do artykulacji zbyt trudnych dla niego głosek, często zaczyna je zniekształcać, wymawiać nieprawidłowo. Tworzymy u dziecka w ten sposób błędne nawyki artykulacyjne, trudne do zlikwidowania.

mgr Iwona Lepiato
logopeda, pedagog specjalny